

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๒ / ๑๑๑๘๒

ถึง เรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง

ตาม อนุสนธิ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้คณะกรรม์การสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) จัดให้มีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นกระบวนการเชื่อมประสานให้ภาคส่วนต่างๆ ของสังคม เข้ามาพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพร่วมกัน ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑ ขึ้นระหว่างวันที่ ๑๒ – ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติจากทุกภาคส่วน จำนวน ๒,๕๕๕ คน ซึ่งมีฉันทมติร่วมกันต่อประเด็นนโยบายสำคัญที่เกี่ยวกับสุขภาพ รวม ๔ เรื่อง ได้แก่

มติ ๑ การร่วมสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะในเขตเมืองเพื่อสุขภาวะสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

มติ ๒ ความรับผิดชอบร่วมทางสังคมเกี่ยวกับอีสปอร์ตต่อสุขภาวะเด็ก

มติ ๓ ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ

มติ ๔ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม

และจากการประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ได้ให้ความเห็นชอบต่อมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ โดยเสนอมติฯ ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการตามมติที่เกี่ยวข้องต่อไป ในการนี้ กรมราชทัณฑ์ จึงขอส่งสำเนาเอกสารสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๑ มติ ๑ - ๔ ให้เรือนจำทั่วประเทศศึกษารายละเอียดและพิจารณาใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาและบูรณาการงานในความรับผิดชอบให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้าย)

กองบริการทางการแพทย์
โทร / โทรสาร๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๔

การร่วมสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะในเขตเมืองเพื่อสุขภาวะสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
(Co-Creating Public Spaces for Healthy Cities Towards Sustainable Development)

การมีพื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะที่พลเมืองสามารถเข้าถึงได้โดยปราศจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมือง เป็นนโยบายสาธารณะสำคัญที่หน่วยงานและทุกภาคส่วนควรขับเคลื่อนร่วมกันทั้งการสนับสนุนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ กลไกและมาตรการ เพื่อให้ทุกเขตเมือง เกิดแผนการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนและเกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สิบเอ็ด

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การร่วมสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะในเขตเมืองเพื่อสุขภาวะสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน*

รับทราบว่า การมีพื้นที่สาธารณะที่ดีกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางกายและทางใจเพิ่มมากขึ้น ช่วยลดความเสี่ยงที่มาจากพฤติกรรมเนือยนิ่ง อีกทั้งการสนับสนุนให้เกิดพื้นที่สาธารณะที่ดียังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและสร้างโอกาสในการใช้ประโยชน์ร่วมกันบนพื้นที่สาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

ตระหนักว่า การมีพื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมให้เกิดสุขภาวะ

ชื่นชมว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและภาคเอกชนหลายแห่ง ศาสนสถาน หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายภาคประชาสังคมได้ร่วมกันในหลายพื้นที่ ในการริเริ่มให้เกิดการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะและสร้างโอกาสในการให้คนในชุมชนและเมือง เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม

คาดหวังว่า มีการนำกลไก มาตรการ และเครื่องมือที่เอื้อให้เกิดการแบ่งปันและใช้ประโยชน์ร่วมกันในพื้นที่สาธารณะไปใช้และบูรณาการในการกำหนดการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนและการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ สามารถเอื้อเฟื้อ/แบ่งปัน/อนุญาตให้ใช้พื้นที่ร่วมกัน ให้เกิดกิจกรรมสุขภาวะเพื่อสามารถสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะได้อย่างกว้างขวางทั้งในชุมชนและเมือง

เห็นว่า การสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะที่ดีอันตอบสนองต่อความต้องการและความจำเป็นของคนในท้องถิ่น ควรมีการให้โอกาสในการใช้พื้นที่ให้เกิดกิจกรรมสาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้จากคนทุกกลุ่มทุกสถานะ และควรมีการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

* เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๑ / หลัก ๒

รวมทั้งการพัฒนาความรู้และศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะที่ดีเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติในท้องถิ่นและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐซึ่งรวมถึงรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ชุมชน และภาคประชาสังคม

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ร่วมกับเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัด ศูนย์อนามัยเขต สภาองค์กรชุมชนตำบล สถาบันวิชาการ สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกระบบ สภาเด็กและเยาวชน หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐซึ่งรวมถึงรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการและสนับสนุนงบประมาณในการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะที่ปลอดภัย ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกขั้นตอน โดยคำนึงถึงแผนการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ที่ประชาชนร่วมกันกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) และการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพของประชาชน

๒. ขอให้ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขต (พชข.) และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัด สภาองค์กรชุมชน รวมถึงกลไกอื่นๆ หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญและสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

๓. ขอให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานงานกับ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งกระทรวงอื่นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง บูรณาการการขับเคลื่อน ส่งเสริมความเข้าใจ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะอย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. ขอให้ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ เป็นหน่วยงานหลักในการ

๔.๑ ร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐซึ่งรวมถึงรัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแนวทางปฏิบัติผ่านมาตรการผังเมือง และการออกแบบอาคารที่เอื้อให้เกิดการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเมือง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบการขอใช้ที่ดินของหน่วยงานภาครัฐ

๔.๒ ร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง จัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ และคู่มือเพื่อเผยแพร่แนวทางการนำมาตรการและเครื่องมือทางผังเมืองไปสู่การปฏิบัติอย่างโปร่งใส ให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะโดยการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของทุกภาคส่วน

๕. ขอให้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ จัดทำตัวชี้วัดและแผนงานเรื่องการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในการพิจารณาประเมินประสิทธิภาพและรางวัลดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ขอให้หน่วยงานดังกล่าวและภาคีที่เกี่ยวข้องพิจารณาสนับสนุนงบประมาณและกองทุนที่มีอยู่เพื่อการพัฒนา รวมถึงการสร้างพื้นที่ต้นแบบ

๖. ขอให้ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลังและหน่วยงานเจ้าของที่ดิน กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาในการให้ใช้หรือให้เช่าที่ดินแก่ภาครัฐและเอกชน โดยให้หน่วยงานที่ขอใช้หรือขอเช่าที่ดิน มีการดำเนินการส่งเสริมสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะ ทั้งนี้ให้มีการติดตามผลที่เกิดขึ้นด้วย

๗. ขอให้ กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสภาหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรม สมาคมธนาคารไทย กำหนดหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และข้อตกลงการใช้พื้นที่ของเอกชนเพื่อดำเนินการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะ โดยมีการพิจารณากำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจ

๘. ขอให้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ พิจารณาสนับสนุนการใช้เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรมใดๆ อันเอื้อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของพื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะ ภายใต้กรอบที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในอนาคต

๙. ขอให้ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรวิชาชีพ สนับสนุนการดำเนินการศึกษาวิจัยการพัฒนากลไก เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการทางภาษี มาตรการทางการเงินการคลังและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อสุขภาวะในเขตเมือง

๑๐. ขอให้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ประสานกับหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง เจ้าของพื้นที่ภาครัฐซึ่งรวมถึงรัฐวิสาหกิจและเอกชนในการ

๑๐.๑ สนับสนุนให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ การออกแบบ รูปแบบ กระบวนการ กิจกรรม และระบบการบริหารจัดการ รวมทั้งขั้นตอน แนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐในการสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะ

๑๐.๒ สนับสนุนการผลักดันกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน การสื่อสาร รณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะที่ดี โดยประสานงานกับคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้าใจ และเชื่อมโยงรูปธรรมการพัฒนาพื้นที่สาธารณะในเขตเมือง ที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐.๓ สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้แก่ภาคชุมชน ประชาสังคมและเอกชน ในการริเริ่มสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะในพื้นที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ

๑๑. ขอให้ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) หรือ Creative Economy Agency (Public Organization) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ สภาหอการค้าไทย สมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย สมาคมอาคารชุดไทย สถาบันการศึกษา องค์กรวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมเมือง และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริม สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ สนับสนุนนวัตกรรม เครื่องมือ และกลไกในการสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะในเขตเมืองอย่างเป็นรูปธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนอย่างมีธรรมาภิบาล ที่คนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงและใช้พื้นที่ได้โดยง่าย (Universal Design)

๑๒. ขอให้ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓

ความรับผิดชอบร่วมทางสังคมเกี่ยวกับอีสปอร์ตต่อสุขภาวะเด็ก

(E-Sports: Social Responsibility for Child Health)

สุขภาวะเด็ก เป็นหัวใจในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย อันประกอบด้วย กาย จิต อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ปัจจุบันกิจกรรมการแข่งขันวิดีโอเกมออนไลน์ชิงรางวัล หรือที่รู้จักในชื่ออีสปอร์ต เป็นความท้าทายต่อสุขภาวะเด็ก เนื่องจากเด็กๆ ใช้เวลาที่มากเกินความจำเป็นไปกับการเล่นเกม โดยไม่รู้เท่าทันว่าอาจจะส่งผลกระทบทางลบต่อตนเอง และตกอยู่ภายใต้การสื่อสารเพื่อการโฆษณาอย่างไร้การควบคุม และการจัดการแข่งขันที่ยังขาดกฎเกณฑ์เพื่อปกป้องคุ้มครองเด็ก ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรแสดงความรับผิดชอบร่วมทางสังคม ด้วยการกำหนดมาตรการ กฎเกณฑ์ หรือกติกาในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอีสปอร์ต และร่วมสร้างความเข้าใจเพื่อสื่อสารถึงอีสปอร์ตอย่างถูกต้องและครบถ้วนในทุกมิติ ตลอดจนร่วมสร้างความเข้าใจและรู้เท่าทันอีสปอร์ต ให้เป็นไปอย่างทั่วถึง เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สิบเอ็ด

ได้พิจารณารายงาน เรื่อง ความรับผิดชอบร่วมทางสังคมเกี่ยวกับอีสปอร์ตต่อสุขภาวะเด็ก*

รับทราบว่า อีสปอร์ต (E-sports) เป็นการแข่งขันวิดีโอเกมที่ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการแข่งขัน มีรูปแบบ มาตรฐาน มีกฎระเบียบ มีการแข่งขันในเชิงกีฬา ที่เป็นปรากฏการณ์ใหม่ ได้รับความนิยมและเติบโตอย่างรวดเร็วในหมู่เด็กและเยาวชนทั้งในและต่างประเทศ มีผู้เล่นและผู้เข้าชมรวมกันนับพันล้านคนจากทั่วโลก

ตระหนักว่า การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) โดยการลงนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ได้รับรองให้อีสปอร์ตเป็นกีฬา และรับรองให้สมาคมไทยอีสปอร์ตเป็นสมาคมกีฬา โดยใช้ชื่อว่า สมาคมกีฬาอีสปอร์ตแห่งประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๖๐ อันส่งผลให้การสื่อสารว่าอีสปอร์ต คือ กีฬา เผยแพร่ไปในวงกว้าง ก่อให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายและมีข้อถกเถียงเกิดขึ้นในหลายระดับ ว่าอีสปอร์ตเป็นกิจกรรมการแข่งขันที่ก่อให้เกิดสุขภาพกายและใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นหรือไม่ และก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อสังคมโดยรวมในด้านต่างๆ อย่างไร

กังวลว่า ผู้ประกอบการในประเทศไทยได้จัดให้มีการแข่งขันอย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ชุมชน จังหวัด ประเทศ และระดับภูมิภาค ก่อให้เกิดการสื่อสารในเชิงโฆษณาเชิญชวนหลายรูปแบบไปสู่เด็กอย่างเปิดเผย เป็นวงกว้างโดยไร้การควบคุม

* เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๑ / หลัก ๓

กังวลและห่วงใยว่า เกมที่ใช้ในการแข่งขันอีสปอร์ตส่วนใหญ่มีกิจกรรมการพนันแฝงมากับเกมเพื่อทายผลผู้ชนะการแข่งขัน และแลกเปลี่ยนสิ่งของภายในเกมในหลายลักษณะ ซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลายเป็นการทั่วไป อันนำมาซึ่งการสร้างค่านิยมที่เห็นว่าการพนันเป็นเรื่องปกติ ส่งผลให้เด็กเข้าสู่การพนันได้โดยง่ายและใกล้ตัว และขาดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง ขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นดำเนินการกำกับและควบคุมดูแลการพนันในรูปแบบดังกล่าวได้ยาก

รับทราบว่า มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าเด็กไทยมีพฤติกรรมเนือยนิ่ง (Sedentary Behavior) เพิ่มขึ้น โดยพบข้อมูลว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมอยู่หน้าจอโดยเฉลี่ยมากกว่าทุกช่วงวัย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กไทยขาดกิจกรรมทางกาย นำมาสู่ปัญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะแนวโน้มของความอ้วนที่เป็นบ่อเกิดของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น

กังวลว่า นอกจากปัญหาทางสุขภาพร่างกายแล้ว ยังมีข้อมูลทางการแพทย์ที่ยืนยันได้ว่าการที่เด็กเข้าสู่กิจกรรมอีสปอร์ตโดยขาดความเข้าใจ หรือฝึกซ้อมเล่นเกมเป็นเวลาติดต่อกันหลายชั่วโมงอย่างต่อเนื่อง อาจเกิดการเสพติดเกม เสพติดความรุนแรง อาจขาดการคิดวิเคราะห์และการควบคุมตนเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความก้าวร้าว ประสิทธิภาพทางด้านความจำและสติปัญญาในวัยเรียนลดลง และอาจส่งผลต่อการมีปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาว อันอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมาได้อีกด้วย

ตระหนักว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอีสปอร์ต และการจัดการตนเองของเด็กและครอบครัวของเด็ก รวมทั้งผู้ปกครอง ยังเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารถูกกำหนดวาระ ประเด็น แง่มุม และแหล่งข่าวอยู่เพียงไม่กี่กลุ่ม และยังมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอีสปอร์ตที่ยังไม่ครอบคลุมทุกมิติ

เห็นว่า สุขภาวะเด็ก ซึ่งประกอบด้วยการเจริญเติบโต พัฒนาการ และการเรียนรู้ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพให้เหมาะสมกับช่วงวัย ดังนั้น การสร้างความรับผิดชอบร่วมทางสังคมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้อีสปอร์ตสร้างผลกระทบทางลบแก่สุขภาวะเด็ก จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น และควรปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นองค์รวม ด้วยความมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ สมาคมกีฬาอีสปอร์ตแห่งประเทศไทย ร่วมกับการกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สภาองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา องค์กรศาสนา สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอีสปอร์ต ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติ หรือมาตรการและแนวทางการบังคับใช้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

อีสปอร์ตที่ปลอดภัย เป็นธรรม โปร่งใส โดยเปิดเผยและครบถ้วนรอบด้าน เพื่อปกป้องและคุ้มครองเด็กทั้งในฐานะผู้ชม และผู้เข้าแข่งขันอีสปอร์ต

ทั้งนี้ สำหรับสถานศึกษา ขอให้หน่วยงานต้นสังกัดด้านการศึกษาและสมาคมกีฬาอีสปอร์ตแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดทำข้อกำหนดการจัดการแข่งขันอีสปอร์ตและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ต เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมอีสปอร์ตที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาวะเด็ก

๒. ขอให้ ศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ (COPAT) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข และสมาคมกีฬาอีสปอร์ตแห่งประเทศไทยเป็นแกนหลัก ในการทำงานร่วมกับการกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สมาคมผู้ปกครองและครูทุกแห่ง องค์กรวิชาชีพสื่อทุกแขนง ภาคประชาสังคม สภาองค์กรชุมชน สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา เครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ศึกษาวิจัย แสวงหาข้อมูลและศึกษาผลกระทบ ด้วยวิธีการที่เปิดเผย หลากหลาย และรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม จากทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง เพื่อหาแนวทางในการสื่อสารสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับอีสปอร์ตอย่างถูกต้องโดยได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย และร่วมเผยแพร่ข้อมูลข้อเท็จจริง และความรู้ เกี่ยวกับอีสปอร์ตอย่างถูกต้อง รอบด้าน และสมดุล ทั้งในเชิงธุรกิจ เชิงเศรษฐกิจ เชิงเทคโนโลยี เชิงการแพทย์และสาธารณสุข และเชิงสังคม ทั้งด้านบวกและด้านลบ

๒.๒ จัดทำสื่อทุกรูปแบบเพื่อการเผยแพร่ และสนับสนุนให้เกิดการสร้างชุดข้อมูล ความรู้ แนวปฏิบัติ และคำแนะนำสำหรับเด็ก ผู้ปกครอง ครู ชุมชนเกี่ยวกับอีสปอร์ต พร้อมนำเสนอผลที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าเล่น เข้าแข่งขัน และเข้าชมอีสปอร์ตของเด็กอย่างครอบคลุมทุกมิติ และร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกัน การปกป้องคุ้มครองและการช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากอีสปอร์ตในทุกด้าน ในการเฝ้าระวังดูแลป้องกัน ส่งเสริม สนับสนุน แก้ปัญหา และดำเนินการพัฒนาศักยภาพ สถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า ศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน ร้านเกม ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับอีสปอร์ตอย่างถูกต้องและทั่วถึง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ และบรรจุหลักสูตรการเรียนรู้เป็นรายวิชาพื้นฐานในหลักสูตรของสถานศึกษา

๓. ขอให้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับการกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมกีฬาอีสปอร์ตแห่งประเทศไทย สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

หน่วยงานเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ สภาองค์กรชุมชน ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน สร้างระบบและกลไกการเฝ้าระวังอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการสอดส่องดูแล เป็นหูเป็นตา ร้องเรียน หรือบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่อาจละเมิดกฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กฎหมายด้านคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายด้านการคุ้มครองเด็ก กฎหมายด้านการพนัน กฎหมายควบคุมร้านเกม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอให้ การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สภาองค์กรชุมชน สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาอีสปอร์ตแห่งประเทศไทย สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จัดทำกฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ กลไก และมาตรการในทุกระดับ ในการกำกับดูแลและควบคุมการประกอบธุรกิจเกมออนไลน์ที่ส่งผลต่อสุขภาวะเด็ก การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ตในทุกด้าน การจัดระดับความรุนแรงของเกม และมาตรการที่จำเป็นอื่นๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ของธุรกิจและการจัดการแข่งขันที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว อันจะส่งผลให้กิจการเกี่ยวกับอีสปอร์ตเป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ปลอดภัย และส่งผลต่อการมีความรับผิดชอบร่วมทางสังคมต่อสุขภาวะเด็ก

๕. ขอให้ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๒

ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ
(Health Literacy for NCDs Prevention and Management)

นโยบายสาธารณะนี้มุ่งที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยให้ประชากรในประเทศมีความรอบรู้ด้านสุขภาพห่างไกลปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยดำเนินการพัฒนาระบบจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ส่งเสริมการประกอบกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาชุดสิทธิประโยชน์หลักด้านสุขภาพและขับเคลื่อนนโยบายเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพผ่านกลไกและกองทุนทั้งระดับประเทศและพื้นที่ และส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยระบบสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อในทุกระดับ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สิบเอ็ด

ได้พิจารณารายงานเรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ*

รับทราบว่า ปัญหาโรคไม่ติดต่อเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบทั้งต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและสังคม ทั้งในด้านสุขภาพ ผลิตภาพ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ตระหนักว่า จำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชนคนไทย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ

ชื่นชม การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และการพัฒนากลไกสนับสนุนและส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนชาวไทย

กังวลว่า ภาวะปัจจุบันที่พบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในสาธารณะที่หลากหลาย รวมถึงมีการเจือปนและบิดเบือนของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในสัดส่วนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคม จนมีผลต่อพฤติกรรมในการจัดการด้านสุขภาพในชีวิตประจำวันของประชาชน และส่งผลต่อปัญหาโรคไม่ติดต่อเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

รับทราบและกังวลว่า การเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรมร่วมกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์นั้นมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและพฤติกรรมในการใช้ชีวิตของประชาชนในสังคม โดยหากไม่มีกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชน และความรับผิดชอบต่อสังคมในกลุ่มผู้ประกอบกิจการธุรกิจอุตสาหกรรม อาจทำให้ปัญหาโรคไม่ติดต่อรุนแรงขึ้นจนยากที่จะควบคุมในระยะยาว และส่งผลกระทบต่อทุกคนในอนาคต

กังวลว่า ในอดีตถึงปัจจุบันมักพบปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายจากส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ อาทิ ปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือกระบวนการทำงานที่ได้รับการสั่งการให้ไปปฏิบัตินั้น

* เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๑ / หลัก ๑

ไม่สอดคล้องต่อสถานการณ์จริงในแต่ละพื้นที่ จึงอาจส่งผลให้การขับเคลื่อนงานขาดประสิทธิภาพ จนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวัง นอกจากนี้ ในการดำเนินการด้านสาธารณสุขยังประสบปัญหาความหลากหลายในรูปแบบการบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ ควบคุมและป้องกันโรค ที่ยังมีความแตกต่างกันระหว่างกองทุนหลักด้านสุขภาพ ทั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม งบประมาณสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลข้าราชการของกรมบัญชีกลาง และกองทุนรักษาพยาบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะร่วมกันในการจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่คนในสังคม ให้สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการ เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่จำเป็น ตรวจสอบและทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับมา และประพฤติปฏิบัติโดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ความจำเป็น

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมควบคุมโรค ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นแกนหลักในการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ เพื่อพัฒนาระบบจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยการพัฒนาเครือข่าย และกลไกสนับสนุน เฝ้าระวัง รวมถึงการพัฒนา บังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่าย โดยคำนึงถึงทุกกลุ่มวัย รวมทั้งกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง และพัฒนาระบบการจัดการแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน โดยมีแผนงานและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล พร้อมพัฒนาเครื่องมือวัดสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ดำเนินการ ในทุกระดับ

๒. ขอให้ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ พัฒนาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการประกอบกิจการที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อ โดยใช้ทั้งกลไกภาษี กลไกการเงินการคลัง และอื่น ๆ รวมถึงการสนับสนุนผู้ประกอบการในการสร้างผลิตภัณฑ์สินค้า/บริการที่สะท้อนคุณค่าที่ส่งผลดีและคุ้มครองผู้บริโภค

๓. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย เป็นหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ขับเคลื่อนนโยบายเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพผ่านกลไกคณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ และทีมหมอครอบครัว ร่วมกับคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และกองทุนหลักประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทั้งระดับบุคคลทุกกลุ่มวัย รวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มเปราะบาง ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสังคม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อทุกกลุ่มวัย

๔. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสำนักงานประกันสังคม กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และ

กองทุนรักษาพยาบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์หลักในด้านสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค สำหรับทุกกองทุน ที่ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ในสังคม ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง และ/หรือเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในการจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และดำเนินการทบทวนกฎหมายและกำหนดแนวทางการบูรณาการรูปแบบการเบิกจ่ายงบประมาณจากแต่ละกองทุนให้สอดคล้องกัน

๕. ขอให้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ วางแผนการศึกษาวิจัยระบบสุขภาพเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อ พัฒนานโยบายนวัตกรรม เครื่องมือ ชุดความรู้และการประเมินผลเกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และสนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

๖. ขอให้ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าแก่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม

(Consumer Protection in Dental Services)

นโยบายสาธารณะว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม มุ่งที่จะคุ้มครองผู้บริโภคทางทันตกรรม เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพฟันและช่องปากที่ดี ได้รับสิทธิประโยชน์ที่จำเป็นพื้นฐานทางทันตกรรมอย่างเท่าเทียมกัน สามารถเข้าถึงบริการทันตกรรมในราคาที่เหมาะสม และได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยจากสินค้าและบริการที่ไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับฟันและช่องปาก โดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ มีส่วนร่วมในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สิบเอ็ด

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม*

รับทราบว่า ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีของกระทรวงสาธารณสุข มีเป้าหมายในการปรับชุดสิทธิประโยชน์ลดความเหลื่อมล้ำของระบบหลักประกันสุขภาพ ๓ กองทุนหลัก โดยข้อมูลระบุว่าสิทธิประโยชน์ที่มีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน คือสิทธิประโยชน์ด้านทันตกรรม

กังวลว่า ประชาชนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระบบประกันสังคม และระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ รวมถึงประชาชนผู้ไม่มีสิทธิสวัสดิการยังไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นพื้นฐานทางทันตกรรม อย่างเท่าเทียมกัน และสังคมไทยยังมีปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคทางทันตกรรม

ห่วงใยว่า การทำฟันเทียมแก่ประชาชน และการใส่เครื่องมือทางทันตกรรมจัดฟันเพื่อเลียนแบบการจัดฟันโดยผู้ที่ไม่มีความรู้ทางทันตกรรมที่ถูกต้อง และมีการโฆษณาหรือขายเครื่องมือ / อุปกรณ์ / วัสดุทางทันตกรรมเพื่อให้ประชาชนจัดฟันแฟชั่นด้วยตนเอง ก่อให้เกิดอันตราย เสี่ยงต่อการติดเชื้อและแผลเรื้อรังในช่องปาก

ชื่นชมว่า ทันตแพทยสภา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีการประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในบริการทันตกรรมเถื่อน

ตระหนักถึง ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการทางทันตกรรม ในระบบบริการรัฐร่วมเอกชนโดยมีการกำหนดราคาเบิกจ่ายค่าบริการและผู้รับบริการไม่ต้องสำรองจ่าย

---

*เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๑ / หลัก ๔

เห็นว่า ประชาชนในฐานะผู้บริโภคต้องได้รับการบริการทันตกรรมที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย สามารถเข้าถึงบริการทางทันตกรรมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพช่องปากที่ถูกต้องและเหมาะสม

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ร่วมกับ สำนักงานประกันสังคม (สปส.) กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุข ทันตแพทยสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดชุดสิทธิประโยชน์หลักทางทันตกรรมครอบคลุมด้านส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู ที่เท่าเทียมกัน และมีการกำหนดราคากลางที่จ่ายให้สถานบริการ โดยประกาศใช้ข้อกำหนด ภายใน ๑ ปี หลังจากรับรองมติ และทำหน้าที่สร้างการรับรู้สิทธิทางทันตกรรมและสื่อสารสาธารณะให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

๒. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และสำนักงานปลัดกระทรวง ร่วมกับ สปสช. สปส. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม กำหนดให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกัน และดูแลสุขภาพด้านทันตกรรมทุกกลุ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ครอบคลุมคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยมีการกระจายทรัพยากร และบุคลากรที่เพียงพอรวมทั้งพิจารณากำหนดให้เป็นตัวชี้วัดสำคัญของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ขอให้ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สปสช. สปส. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และสถานบริการทันตกรรมเอกชนทั่วประเทศ พัฒนาระบบการเข้าถึงบริการทางทันตกรรมในระบบบริการภาครัฐและภาครัฐร่วมเอกชน โดยกำหนดราคาเบิกจ่ายค่าบริการ และจัดระบบให้ผู้รับบริการไม่ต้องสำรองจ่ายก่อน มีการกำหนดนัดหมายล่วงหน้า รวมทั้งการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทันตกรรมราคาแพงร่วมกัน

๔. ขอให้ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข สปสช. ทันตแพทยสภา องค์กรคุ้มครองผู้บริโภค และผู้ให้บริการทางทันตกรรม พิจารณาและประกาศใช้อัตราค่าบริการทางทันตกรรมที่เหมาะสมและเป็นธรรม

๕. ขอให้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

๕.๑ ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการจัดฟันแฟชั่นและฟันเทียมเถื่อนเป็นเครื่องมือแพทย์ ที่กำหนดให้ ผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้นำเข้า ต้องจดทะเบียนกับ อย. และควบคุมให้ขายเฉพาะสถานพยาบาลของผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมหรือผู้รับอนุญาตขายเครื่องมือแพทย์

๕.๒ จัดให้มีการจดทะเบียนแล็บทันตกรรม เพื่อควบคุมการผลิตเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และกำหนดคุณสมบัติของช่างทันตกรรมที่ปฏิบัติงานในแล็บทันตกรรม

๕.๓ ร่วมกับทันตแพทยสภา ส่งเสริมให้ทันตแพทย์ใช้บริการจากแล็บทันตกรรมที่จดทะเบียนกับ อย.

๕.๔ ร่วมกับสมาคมช่างทันตกรรมแห่งประเทศไทยให้สมาชิกของสมาคมฯ และแล็บทันตกรรมเอกชนที่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียน จดทะเบียนกับ อย.

๕.๕ ร่วมกับศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คคส.) มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.) และกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) พัฒนา

กลไกการป้องกัน เฝ้าระวัง และพัฒนาต้นแบบการจัดการปัญหาจัดฟันแฟชั่นและฟันเทียมเถื่อน และขยายผลไปสู่การปฏิบัติให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๖. ขอให้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อย. สสจ. ทันตแพทยสภา และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินคดีกับผู้ให้บริการจัดฟันแฟชั่น และผู้ให้บริการทำฟันเทียมเถื่อน ในทุกฐานความผิดและทุกกรรมตามกฎหมายทุกฉบับ หากมีการกระทำผิดซ้ำให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแจ้งเตือนภัยผู้บริโภค

๗. ขอให้ อย. สคบ. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) เพิ่มมาตรการการเฝ้าระวัง ควบคุม บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับการโฆษณาหรือขายเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทางทันตกรรมและแจ้งเตือนภัยผู้บริโภคในสื่อออนไลน์และสื่อกระแสหลัก

๘. ขอให้ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ (พชอ. และ พชข.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัด อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม./ อสส.) สภาเด็กและเยาวชน และเครือข่ายอื่นๆ ในชุมชน รวมทั้งทันตบุคลากรร่วมกันส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปาก ให้ความรู้เกี่ยวกับบริการทันตกรรมที่ปลอดภัย เฝ้าระวัง ชี้เบาะแสและจัดการปัญหาการจัดฟันแฟชั่นฟันเทียมเถื่อน และสินค้าอันตรายทางทันตกรรมอื่นๆ ในพื้นที่

๙. ขอให้ กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทันตแพทยสภา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคม สร้างความรอบรู้ทางทันตกรรมและสุขภาพช่องปาก และสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริการทันตกรรม

๑๐. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ คณะทันตแพทยศาสตร์ และทันตแพทยสภา ร่วมดำเนินการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมเพื่อสร้างทันตแพทย์ครอบครัว ทันตาภิบาลครอบครัว และทันตบุคลากรในชุมชน โดยกำหนดสัดส่วนและการกระจายที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อสนับสนุนการให้บริการเชิงรุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคมทุกประเภท

๑๑. ขอให้ กระทรวงศึกษาธิการ คณะทันตแพทยศาสตร์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมดำเนินการจัดการเรียนการสอน พัฒนา และประเมินสมรรถนะช่างทันตกรรม

๑๒. ขอให้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และกระทรวงการคลัง ศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ของการจัดตั้งกองทุนทางทันตกรรม เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปาก และการเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการรับบริการในทุกระบบ และศึกษาอัตราค่าบริการทันตกรรมที่เหมาะสมและกระบวนการกำกับอย่างเป็นธรรม รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคทางทันตกรรม

๑๓. ขอให้ สปสช. กระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ร่วมกำหนดนโยบายที่สนับสนุนหน่วยบริการปฐมภูมิที่มีบริการทางทันตกรรมและส่งเสริมให้ประชาชนรับบริการทางทันตกรรมขั้นพื้นฐานโดยหน่วยบริการปฐมภูมิ ร่วมพัฒนาระบบส่งต่อที่เหมาะสม และมีการร่วมจัดระบบบริการในพื้นที่

๑๔. ขอให้ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๓